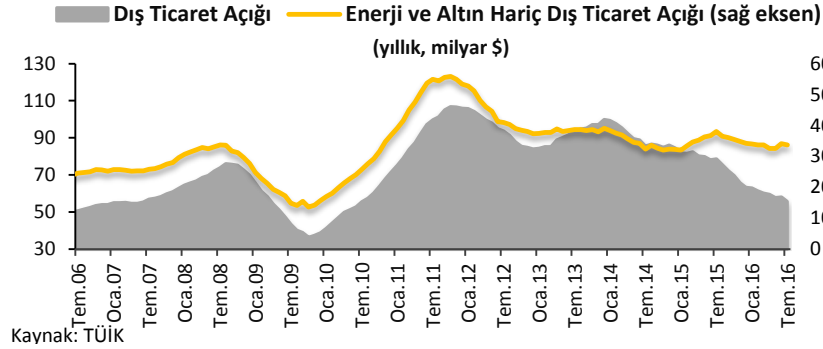

Dış ticaret açığı Temmuz ayında 4.79 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Geçtiğimiz hafta yurtiçi piyasalarda Temmuz ayı dış ticaret verileri takip edildi. Dış ticaret açığının aylık bazda gerilemesinde, Temmuz ayında ülkemizde yaşanan olağanüstü gelişmeler nedeniyle ekonomik aktivitede yaşanan yavaşlamanın etkili oldu. Temmuz ayında yıllıklandırılmış dış ticaret açığı ise, baz etkisinin azalsa da katkısının hissedilmeye devam edilmesi ve enerji maliyetleri üzerindeki düşürücü etkisinin sürmesiyle daralmaya devam etti. Bu haftaki raporumuzda dış ticaret gelişmelerini yakından ele alacağız.

Temmuz ayında dış ticaret açığı 2015 yılının aynı dönemine göre %32.5 azalışla 4.79 milyar dolar olarak açıklandı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış rakamlara göre dış ticaret açığı ise 2015 yılının aynı dönemine göre %15.2 azalışla 5.35 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. 2015 yılı Temmuz ayında 78.7 milyar dolar olan 12 aylık kümülatif dış ticaret açığı 2016 yılının aynı döneminde 55.8 milyar dolar seviyesine geriledi. Oynaklığı yüksek olan enerji ve altın hariç dış ticaret açığına bakıldığında, Temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre %33.3 azaldığı ve 3 milyar dolar olduğu görülüyor. Yıllık enerji ve altın hariç dış ticaret açığı yıllık bazda %20.7 azalarak 2010 yılı Eylül ayından sonraki en düşük seviye olan 30.2 milyar dolar seviyesine geriledi. Haziran ayında Temmuz 2015'ten sonra aylık bazda ilk defa artış kaydeden yıllık enerji ve altın hariç dış ticaret açığının Temmuz ayında tekrar gerilemesinde, Temmuz ayında ülkemizde yaşanan olağanüstü gelişmeler nedeniyle ekonomik aktivitede yaşanan yavaşlamanın etkili olduğunu düşünüyoruz. Enerji ticareti açığında, enerji ihracatı artarken enerji ithalatında düşüş yaşanması nedeniyle yıllık bazda düşüşün devam ettiği görülüyor. Petrol fiyatlarının Temmuz ayında düşüş yaşaması ve baz etkisinin katkısının hissedilmeye devam edilmesi sayesinde enerji maliyetleri üzerindeki düşürücü etkisinin devam ettiğini düşünüyoruz.

Dış ticaret istatistiklerinin ayrıntılarına bakıldığında ise, Temmuz ayında ihracatın bir önceki yılın aynı ayına göre %11.5 azalarak 9.86 milyar dolar olduğu görülüyor. Temmuz ayında Avrupa Birliği (AB)'ne ve Yakın ve Orta Doğu ülkelerine yapılan ihracatın azalması toplam ihracatın azalışında etkili oldu. Temmuz ayında AB'ye yapılan ihracatın yıllık bazda %2, Yakın ve Orta Doğu ülkelerine yapılan ihracatın ise %20 azalış kaydettiği görülüyor. İthalat ise bir önceki yılın aynı ayına göre %19.7 azalarak 14.6 milyar dolar gerçekleşti. Haziran ayında 2014 yılı Ağustos ayından sonra ilk defa artış kaydeden ithalatın Temmuz ayında sert bir şekilde gerilemesi dikkat çekici oldu. Ekonomik aktiviteye ilişkin öncül niteliğinde olan ithalatın alt kalemlerindeki gelişime bakıldığında, Temmuz ayında tüm kalemlerde yıllık bazda azalış yaşandığı görülüyor. En sert azalış %24.2 oranıyla tüketim mallarında yaşanırken ithalatta en büyük paya sahip olan ara malı ithalatının %20.8 düşüş yaşadığı görülüyor. Temmuz ayında en çok ihracat yapılan ülke İngiltere olurken en çok ithalat yapılan ülke ise Çin oldu. Temmuz ayında dış ticaret açığında, ihracatta azalış yaşanmasına rağmen ithalatın son 6 ayın en sert azalışını yaşamış olması sonucunda yıllık bazda gerileme yaşandı. 2015 yılı Temmuz ayında %61.1 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 2016 yılı Temmuz ayında %67.3'e yükseldi.

Temmuz ayında yaşanan iç gelişmeler ile bu gelişmelerin dış ticaret açığına yansımalar ve ekonomik aktivitedeki yavaşlama, yılın ilk çeyreğinden sonra ikinci çeyrekte yavaşlamaya başlayan büyümenin üçüncü çeyrekte de aşağı

yönlü baskı altında kalabileceği sinyali veriyor olabilir. üçüncü çeyreğin son iki ayında ekonomik aktivitede belirgin bir toparlanma olmazsa üçüncü çeyrekte zayıf bir büyüme ile karşı karşıya kalabiliriz. Dış ticaret verileri Ocak-Temmuz dönemi itibarıyla incelendiğinde, ihracatın geçen yılın aynı dönemine göre %3.6, ithalatın ise %8.6 azaldığı görülüyor. Böylece dış ticaret açığı aynı dönemde %18.9 gerileyerek 32.8 milyar dolar oldu. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise yılın ilk yedi ayında %71.3'e yükseldi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış seriye göre ise, ihracat Temmuz ayında bir önceki aya göre %9, ithalat ise %9.2 azaldı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış rakamlara göre dış ticaret açığı Temmuz ayında bir önceki aya göre %9.7 azalarak 5.4 milyar dolar oldu. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış dış ticaret açığına 3 aylık ortalamalar itibarıyla bakıldığında, Mayıs ayı itibarıyla başlayan artışın Temmuz ayında da sürdüğü dikkat çekiyor.

Sonuç olarak, 2015 yılı Temmuz ayında 7.1 milyar dolar olan dış ticaret açığı 2016 yılı Temmuz ayında 4.8 milyar dolara geriledi. 12 aylık kümülatif rakamlara göre ise geçen yılın Temmuz ayında 78.7 milyar dolar olan dış ticaret açığı 55.8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Petrol fiyatlarında devam eden düşük seyrin etkisiyle enerji ithalatında yıllık bazda düşüşün sürdüğü görülüyor. Arındırılmamış verilerle dış ticaret açığında Temmuz ayında yıllık bazda düşüş yaşanırken mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış dış ticaret açığının 3 aylık ortalamasına bakıldığında ise, dış ticaret açığındaki toparlanmanın yerini artışa bıraktığı görülüyor. Söz konusu durumda Temmuz ayında ekonomik aktivitede yaşanan yavaşlamanın dış ticaret açığına yansımalarının etkili olduğunu düşünüyoruz. Bugün açıklanan dış ticaret verilerine göre ithalatın ihracattan daha fazla gerilemiş olması dış ticaretin büyümeye katkısı açısından olumlu olsa da, Temmuz ayında ara malı ve sermaye malı ithalatındaki düşüş ekonomik aktivite yavaşlama açısından olumsuz görünüyor. Önümüzdeki dönemde petrol fiyatlarının seyri, ekonomik aktivitenin artırılması için alınan önlemlerin nasıl sonuç vereceği önemli olacak. Bununla birlikte önemli ihracat ortağımız olan İngiltere ve Avrupa Birliği ile ticari ilişkilerimizin Brexit kararından uzun vadede nasıl etkileneceğine yönelik belirsizlikler sürüyor. Özellikle Temmuz ayında AB'ne ve Yakın ve Orta Doğu ülkelerine yapılan ihracatın azalmasına rağmen normalleşmeye başlayan Türkiye ile Rusya ilişkilerinin önümüzdeki dönemde daha da geliştirilmesi ihracatımıza katkıda bulunabilir. Temmuz ayında yaşanan olağanüstü gelişmeler sonucunda azalan dış ticaret açığının önümüzdeki dönemde ekonomik aktivitenin tekrar canlanmaya başlaması ile yükselişe geçmesini ve bu beklentilerimiz doğrultusunda, 2015 yılını 63.4 milyar dolar seviyesinde tamamlayan dış ticaret açığının 2016 yılında 61 milyar dolara gerilemesini bekliyoruz.

Haftalık Veri Takvimi (05 Eylül – 09 Eylül 2016)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
05.09.2016	Türkiye	TÜFE (Ağustos, a-a)	%1.16	-%0.29 (Açıklandı.)
		ÜFE (Ağustos, a-a)	%0.21	%0.08 (Açıklandı.)
	Euro Bölgesi	Hizmet PMI (Ağustos)	53.1	53.1
		Perakende Satışlar (Temmuz, a-a)	%0.0	%0.4
	Almanya	Hizmet PMI (Ağustos)	53.3	53.3
	Fransa	Hizmet PMI (Ağustos)	52.0	--
	İtalya	Hizmet PMI (Ağustos)	52.0	51.8
	İngiltere	Hizmet PMI (Ağustos)	47.4	49.0
	Japonya	Hizmet PMI (Ağustos)	50.4	--
06.09.2016	Türkiye	Reel Efektif Döviz Kuru (Ağustos)	101.10	--
	ABD	ISM İmalat Endeksi (Ağustos)	55.5	55.5
	Euro Bölgesi	GSYH (2. çeyrek, Mevs. Arınd., ç-ç)	%0.3	%0.3
	Almanya	Fabrika Siparişleri (Temmuz, a-a)	-%0.4	%0.5
07.09.2016	ABD	Fed Bej Kitap Raporu	--	--
	Almanya	Sanayi Üretimi (Temmuz, Mevs. Arınd., a-a)	%0.8	%0.1
	Fransa	Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	-3440 Milyon Euro	-3600 Milyon Euro
		Cari İşlemler Dengesi (Temmuz)	-0.6 Milyar Euro	--
	İngiltere	Sanayi Üretimi (Temmuz, a-a)	%0.1	-%0.2
		GSYH (Ağustos, öncül)	%0.3	--
Japonya	Öncül Göstergeler Endeksi (Temmuz, öncül)	99.2	98.6	
08.09.2016	Türkiye	Sanayi Üretimi (Temmuz, a-a)	-%1.4	--
	ABD	Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	263 Bin Kişi	--
	Euro Bölgesi	Merkez Bankası Toplantısı ve Faiz Kararı	--	--
	Japonya	Cari İşlemler Dengesi (Temmuz)	974.4 Milyar Yen	2073.3 Milyar Yen
		Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	763.6 Milyar Yen	571.2 Milyar Yen
	GSYH (2. çeyrek, Mevs. Arınd., ç-ç)	%0.0	%0.0	
09.09.2016	Türkiye	GSYH (2. çeyrek, y-y)	%4.8	%3.7
		Cari İşlemler Dengesi (Temmuz)	-4.94 Milyar TL	--
	Almanya	Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	24.7 Milyar Euro	23.7 Milyar Euro
		Cari İşlemler Dengesi (Temmuz)	26.3 Milyar Euro	24.5 Milyar Euro
	Fransa	Bütçe Dengesi (Temmuz)	-61.8 Milyar Euro	--
		Sanayi Üretimi (Temmuz, a-a)	-%0.8	%0.3
	İngiltere	Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	-5084 Milyon £	-4200 Milyon £